

Regeringen

Ert tjänsteställe, handläggare

Landsbyggs- och Infrastrukturdepartementet

Ert datum

2024-05-30

Er beteckning

LI2024/01199

LI2023/03211

Vårt tjänsteställe, handläggare

Jonas Eriksson, jonas.d.eriksson@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

**Försvarsmaktens svar på remiss av betänkandet SOU
2023:84 En hållbar bioekonomistrategi – för ett välmående
fossilfritt samhälle samt delbetänkandet SOU 2023:15
Förnybart i tanken, ett styrmedelsförslag för en stärkt
bioekonomi**

Övergripande synpunkter

Försvarsmaktens huvuduppgift är att försvara Sverige och allierade stater mot ett väpnat angrepp. Försvaret är idag beroende av flera fossilbaserade och därmed importerade råvaror och materiel som kan visa sig svåra eller omöjliga att införskaffa under en kris eller ett krigstillstånd. En väl utvecklad bioekonomi med flera lokala producenter, svensk råvara och en utvecklad infrastruktur för inhemsk användning kommer att stärka Sveriges resiliens och försvarsförmåga i händelse av kris, krig eller isolering och bidrar också till att uppfylla såväl EUs som NATOs mål om klimatneutralitet. Försvarsmakten instämmer därför i huvudsak i utredningens slutsatser och förslag.

I likhet med utredningen anser Försvarsmakten att en bioekonomistrategi bör tas fram och att huvudansvaret för strategin bör ligga hos regeringen, men att den bör beslutas av riksdagen för att säkerställa långsiktighet. I detta arbete bör beredskaps- och försörjningsperspektivet ges hög prioritet för att skapa robusthet. Det är också viktigt att de olika nationella strategier som berör varandra, synkroniseras och att existerande målkonflikter reds ut.

I ljuset av den senaste geopolitiska situationen anser Försvarsmakten att målen bör utvecklas eller kompletteras med ett större fokus på uppbyggnad av inhemsk försörjningsförmåga för att undvika de importhinder som kan uppstå i en

(JER)

Postadress
Högkvarteret
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se/hkv

krissituation. Vid en avspärning riskerar brist på kritiska råvaror, material och insatsvaror att hämma den svenska försvarsförmågan, på såväl kort som lång sikt. Framför allt gäller detta drivmedel, där Försvarsmakten idag är beroende av fossil diesel och flygbränsle producerade av importerad råvara. Ett samarbete med Norge och Finland i dessa frågor är också önskvärt.

Detaljerade synpunkter

Utredningen föreslår att strategin och stödet för biodrivmedel också ska gälla om importerade råvaror används. Försvarsmakten anser att ett sådant förslag inte minskar vår sårbarhet. Endast en mycket liten del av dagens svenska produktion baseras på inhemska råvaror, och det finns risk att detta förhållande kvarstår med utredningens förslag.

Utredningen förutsätter också att export i fredstid är nödvändig för att initiera och upprätthålla produktion av biobaserade produkter. Enligt Försvarsmakten är det emellertid viktigt att strategin även innefattar en tillräckligt stor inhemsk användning i fredstid för att bygga upp beredskapsstrukturer, logistikkedjor och materiel anpassade för en snabb omställning till inhemska, biobaserade produkter i en uppkommen krissituation.

Idag försörjs t.ex. östra och norra Sverige till stor del av finskproducerade drivmedel och enligt Försvarsmaktens tolkning är en möjlig konsekvens av utredningens förslag att biobaserade mellanprodukter produceras i pappersbruk och bioraffinaderier längs ostkusten, transporteras med båt till finska drivmedelsraffinaderier som uppgraderar dem till drivmedel för vägfordon eller luftfarkoster för att åter skeppas till Sverige. Blockeras då Östersjöns hamnar i en krigssituation, måste stora mängder av dessa mellanprodukter snabbt kunna transporteras till de svenska raffinaderierna som alla ligger på västkusten, och drivmedlet därifrån transporteras till östra och norra Sverige. Det svenska järnvägsnätet, har idag inte kapacitet för sådana volymer.

Försvarsmakten anser därför att styrmedlet bör premiera inhemska råvaror och säkerställa en tillräckligt stor inhemsk användning av biodrivmedlen och vid behov införa styrmedel för denna användning. Försvarsmakten understryker vikten av att drivmedlen måste ha köld- och lagringsegenskaper avpassade för det svenska klimatet och även vara kompatibla med NATO-standarder.

Utredningen föreslår att stödet till produktion av biodrivmedel begränsas till de råvaror som listas i förnybartdirektivets bilaga 9, del A. Försvarsmakten anser att produktionen av biodrivmedel måste vara möjlig att anpassa till försvarets befintliga fordonspark och att ett stödsystem inte får omöjliggöra att samtliga tillgängliga inhemska råvaror kan användas under kris. Ett stödsystem för produktion av biodrivmedel måste därför resultera i en produktionsförmåga som är flexibel nog att utnyttja även råvaror som inte listas i förnybartdirektivets bilaga 9.

Försvarsmakten stödjer därmed också utredningens förslag att en nationell analys ska definiera självförsörjningsgrad även för biobaserade försörjningskritiska varor, i synnerhet de som kan substituera importerade fossilbaserade varor och instämmer i utredningens bedömning att detta är en prioriterad åtgärd. Försvarsmakten instämmer även i att kravet på beredskapslagring av drivmedel bör omfatta biobaserade drivmedel.

Myndigheten instämmer i att upphandling är ett viktigt verktyg för att säkerställa tillgång till kritiska varor även under kristid och tillstyrker att beredskapsmyndigheterna och Upphandlingsmyndigheten ska analysera möjligheterna och ta fram stöd för sådan upphandling. Eftersom Sverige har god tillgång på biomassa men saknar fossila råvaror, torde detta leda till en ökad bioanvändning.

Försvarsmakten instämmer i att det bör finnas statligt stöd till åtgärder för ökad försörjningsförmåga. Utredningen föreslår att Klimatklivet utvidgas. Försvarsmakten anser att vilken stödform och vilken aktör som är lämpligast för att hantera investeringar av betydelse för den militära förmågan bör utredas separat.

Detta remissvar har beslutats av Stf C för Försvarsstabens stödenhet brigadgeneral Stig-Olof Krohné. I den slutliga handläggningen har deltagit Försvarsjurist Stefan Ulfswärd, Operationsanalytiker Filip Brolin, Kommendörkapten Lars Flygar, C FST STÖD INFRA Stefan Nacksten samt Hållbarhetsstrateg Jonas Eriksson, den sistnämnde föredragande.

Krohné, Stig-Olof

Stf C FST STÖD

Sändlista

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet